

Guía Docente

Datos Identificativos					2023/24
Asignatura (*)	Introdución á Investigación sobre Lingua e Literatura Española		Código	613G01037	
Titulación		Grao en Español: Estudos Lingüísticos e Literarios			
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Obrigatoria	6	
Idioma	Castelán				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Letras				
Coordinación	Valcarcel Lopez, Maria Eva	Correo electrónico	eva.valcarcel@udc.es		
Profesorado	Martín Molares, Mónica Rico Alonso, Sonia Valcarcel Lopez, Maria Eva	Correo electrónico	monica.martin.molares@udc.es sonia.rico.alonso@udc.es eva.valcarcel@udc.es		
Web					
Descrición xeral	Fundamentos estratéxicos, metodolóxicos e técnicos da investigación sobre lingua e literatura española.				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria.
A2	Saber analizar e comentar textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.
A3	Coñecer as correntes teóricas da lingüística e da ciencia literaria.
A5	Ter un dominio instrumental avanzado oral e escrito da lingua española.
A9	Elaborar textos orais e escritos de diferente tipo en lingua galega, española e inglesa.
A11	Ter capacidade para avaliar, analizar e sintetizar criticamente información especializada.
A14	Ser capaz para identificar problemas e temas de investigación no ámbito dos estudos lingüísticos e literarios e interrelacionar os distintos aspectos destes estudos.
A15	Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica.
A16	Coñecer a crítica textual e a edición de textos.
A17	Ter un coñecemento avanzado das literaturas en lingua española.
A18	Coñecer a historia e a cultura das comunidades hispanofalantes.
A19	Dominar a gramática da lingua española.
A22	Coñecer a evolución histórica externa e interna da lingua española.
B1	Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información.
B2	Manexar ferramentas, programas e aplicacións informáticas específicas.
B3	Adquirir capacidade de autoformación.
B5	Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas.
B6	Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.
B7	Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.
B8	Apreciar a diversidade.
B9	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
B10	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán/a e profesional.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.

C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
----	---

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecer os procesos da investigación lingüístico-literaria no ámbito da filoloxía hispánica.	A1	B1	C3
	A2	B2	C4
	A3	B3	C6
	A5	B5	C8
	A9	B6	
	A11	B7	
	A14	B8	
	A15	B9	
	A16	B10	
	A17		
	A18		
	A19		
	A22		
Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas do análise lingüístico y literario.	A1	B1	C3
	A2	B2	C4
	A5	B5	C6
	A9	B6	C8
	A11	B7	
	A14	B8	
	A15	B9	
	A16	B10	
	A17		
	A18		
	A19		
	A22		
	Manexar as ferramentas para a obtención e clasificación da información.	A1	B1
A2		B2	C4
A3		B3	C6
A5		B5	C8
A9		B6	
A11		B7	
A14		B8	
A15		B9	
A16		B10	
A17			
A18			
A19			
A22			

Ser capaz de ofrecer os resultados de la investigación de modo ordenado, coherente e axustado ao que se entende como traballo científico nas áreas da filoloxía hispánica.	A1	B1	C3
	A2	B2	C4
	A3	B3	C6
	A5	B5	C8
	A9	B6	
	A11	B7	
	A14	B8	
	A15	B9	
	A16		
	A17		
	A18		
	A19		
	A22		

Contidos	
Temas	Subtemas
A Filoloxía no marco das Ciencias Humanas	Os métodos filolóxicos
O estudo lingüístico dos textos	Estudos lingüísticos O traballo con corpus
O estudo literario dos textos/contextos	Condicionantes histórico-literarios: Procesos de creación, mediación e recepción.
Organización e elaboración do traballo de investigación	Tipos de traballos de investigación: TFG, TFM, tesina, tese, edición crítica etc. O proceso de elaboración do traballo de investigación. Obtención e selección de fontes. A redacción. Aspectos formais.
Recursos para a investigación lingüística e literaria	Recursos orais e escritos Recursos electrónicos

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A5 A9 A11 A14 A15 A16 A17 A18 A22 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B10 C3 C4 C6 C8	21	9	30
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A5 A9 A11 A14 A15 A16 A19 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B9 C3 C4 C6 C8	0	33	33
Lecturas	A2 A11 A14 A15 A16 A17 B1 C3 C4 C6 C8	0	20	20
Prácticas a través de TIC	A5 A11 A14 A15 A19 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B9 C3 C6 C8	0	15	15

Obradoiro	A1 A2 A3 A5 A9 A11 A14 A15 A16 A17 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 C3 C4 C6 C8	30	20	50
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición teórico-práctica. Agárdase que o alumnado se implique nestas sesións de forma participativa.
Traballos tutelados	Traballos orixinais sobre aspectos relacionados coa materia obxeto de estudo, consensados co profesorado.
Lecturas	A lectura dos textos literarios e bibliográficos indicados no apartado de "Fontes de información" será necesaria para a elaboración dos traballos propostos nos obradoiros e do traballo tutelado.
Prácticas a través de TIC	Utilización de ferramentas TIC para a xestión e organización da investigación.
Obradoiro	Combinación de diversas actividades (exposicións, debates, solución de problemas, prácticas guiadas, etc.) a través das que o alumnado desenvolve tarefas sobre un tema específico co apoio e supervisión do profesorado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Os traballos tutelados requirirán de titorías co profesorado antes da entrega.
Obradoiro	O obradoiro requirirá atención personalizada.
Traballos tutelados	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Obradoiro	A1 A2 A3 A5 A9 A11 A14 A15 A16 A17 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 C3 C4 C6 C8	<p>CRITERIOS PARA LITERATURA:</p> <p>O estudantado levará a cabo os seguintes exercicios prácticos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reflexións críticas sobre temas pertinentes á lectura. 2. Análisis de textos e contextos: interpretación crítica de diversas lecturas obxeto de estudo. <p>Valorarase a capacidade de comprensión, a orixinalidade do plantexamento crítico, o rigor do análisis, a claridade da exposición e o dominio do idioma castelá.</p> <p>Para LINGUA:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Exercicios prácticos de análise textual, lectura, anotación e recensión bibliográfica. 2. Breves presentacións e comentarios orais relacionados cos contidos da materia e das lecturas da mesma. 3. Uso de ferramentas TIC para a xestión da investigación. 	50
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A5 A9 A11 A14 A15 A16 A19 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B9 C3 C4 C6 C8	<p>O alumnado fará dous traballos tutelados (un da parte de Lingua e outro de Literatura), que deberán ser entregados ao profesor/a (vía Moodle) o día do examen final sinalado para esta asignatura. As instrucións serán oportunamente explicadas e expostas polas docentes na aula e a través do Campus Virtual. Avaliarase a orixinalidade, correcta estruturación de contidos, corrección expositiva, calidade e profundidade da análise así coma a súa correcta presentación e logro dos obxetivos propostos. Valorarase a capacidade de relación co visto nas clases.</p>	50

Observacións avaliación

1. En todas as actividades escritas (traballos, exercicios, comentarios...), será valorado o uso correcto e apropiado da lingua española, especialmente para fins académicos.
2. Non se admitirá ningún traballo nen tarefa entregada fóra de prazo.
3. Calquera falta de honradez académica (plaxio, utilización de textos ou ideas dos autores sen indicar a procedencia, copia en exercicios ou traballos, ou outras variabais destas características) será penalizada coa anulación total da actividade de que se trate e a penalización correspondente en virtude da normativa vixente.
4. Obterá a calificación de NP (non presentado) o alumnado que non entregue o traballo tutelado, aínda que teña realizado as restantes actividades. Será preciso obter un mínimo de 4 puntos (sobre 10) en cada unha das metodoloxías de avaliación para poder superar a materia.
5. O alumnado que teña que superar a materia en segunda oportunidade recuperará tan só as actividades que tivese suspensas. Nese caso, o profesorado facilitará as indicacións oportunas a propósito das características do traballo ou entrega de exercicios por medio da plataforma Moodle, indicando as datas e procedimentos de entrega, para que o alumnado poida organizar con tempo suficiente as tarefas para a segunda oportunidade.
6. A materia poderá ser adaptada ao estudiantado que precise da adopción de medidas encamiñadas ao apoio á diversidade consonte ás indicacións da Unidade de Atención á Diversidade (<https://www.udc.es/cufie/ADI/>), coa que se deberá contactar nos prazos establecidos por esta unidade. Pódese contar tamén co asesoramento da titora ADI da facultade (pat.filoloxia@udc.gal).
7. O nivel mínimo de competencia lingüística recomendado para cursar esta materia, no caso do estudiantado Erasmus e de convenios internacionais, é un B2 de acordo co Marco Europeo para o Ensino e Aprendizaxe de Linguas.
8. Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria incorpórase a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores/as de ambos sexos, propiciárase a intervención en clase de alumnos e alumnas...).

Alumnado con dispensa académica de exención de asistencia

Os procedimentos e porcentaxes de avaliación serán os mesmos que para o alumnado restante. O profesorado porá a disposición deste estudiantado tanto as instrucións para a realización como os procedimentos de entrega a través do Campus Virtual.

As titorías concertaranse por correo electrónico e terán lugar en horario apropiado tanto para o estudiantado como para o profesorado.

Oportunidade extraordinaria de decembro

O estudiantado en disposición de optar a examinarse da materia na convocatoria extraordinaria en decembro será avaliado a través da realización dun exame que suporá o 100% da calificación.

Fontes de información

<p>Bibliografía básica</p>	<p>LECTURAS para LITERATURA:A profesora facilitará unha selección de textos para elaborar o traballo de cursoFontes do método de análise literariahttps://comohacerunensayobien.com/como-hacer-un-ensayo-critico/?Crítica literaria: nociones generales?https://www.liceus.com/producto/critica-literaria-nociones-generales/?Crítica y psicoanálisis?.https://www.liceus.com/producto/critica-y-psicoanalisis/?Crítica literaria feminista?https://www.liceus.com/producto/critica-literaria-feminista/?Método de comentario de textos literarios?.https://www.liceus.com/producto/metodo-comentario-textos-literarios/?Teorías marxistas y corrientes críticas?https://www.liceus.com/producto/teorias-marxistas-corrientes-criticas/Dalmaroni, Miguel. La investigación literaria: problemas iniciales de una práctica. Santa Fe: Universidad Nacional del Litoral, 2009. https://bibliodiarq.files.wordpress.com/2014/06/dalmaroni-m-la-investigac3b3n-literaria.pdfGuía de recursos bibliográficos de la Literatura Española (Biblioteca Nacional): <http://www.bne.es/export/sites/BNWEB1/es/Servicios/InformacionBibliografica/docs/Guia_Literatura_Esp.pdf>.E nkvist, Inger. Ética y estética en la investigación literaria. Madrid, Espéculo, 2003. <http://pendientedemigracion.ucm.es/info/especulo/numero24/inv_lite.html>Jauralde, Pablo. Manual de investigación literaria. Madrid: Gredos,1981.López Casanova, Arcadio. Guía metodológica del texto literario. Barcelona: Tirant humanidades, 2017.López Casanova, Arcadio. Macrotexto poético y estructuras de sentido. Barcelona: Tirant humanidades, 2007.Moll, Jaime. La bibliografía en la investigación literaria. Madrid: Taurus, 1985. https://www.cervantesvirtual.com/obra/la-bibliografia-en-la-investigacion-literaria/Paun de García, Susana. Manual práctico de investigación literaria. Madrid: Castalia, 2004.Fontes do método de análise lingüísticaBaker, M. C. (2001). The Atoms of Language. New York, Basic Books.Blasco, J.; Ruíz Urbón. C. (2009). "Evaluación y cuantificación de algunas técnicas de 'atribución de autoría' en textos españoles". Castilla. Estudios de Literatura, 0: 27-47. Brett, M. R. (2000). "Topic Modeling: A Basic Introduction". Journal of Digital Humanities 2.1.Chomsky, N. (1988). Language and Problems of Knowledge. Cambridge. The Managua Lectures. Cambridge, MIT Press.Dörnyei, Z. (2007). Research methods in applied linguistics. Oxford, Oxford UniversityPress.Haegeman, L. (2006). Thinking Syntactically. A Guide to Argumentation and Analysis. Oxford, Blackwell.Hualde, J.I., A. Olarrea; E. O'Rourke, eds. (2012). The Handbook of Hispanic Linguistics. Malden, Wiley Blackwell.Litosseliti, L., ed. (2010). Research Methods in Linguistics. London, Bloomsbury.McIntyre, D.; Walker, B. (2019). Corpus Stylistics. Theory and Practice. Edinburgh University Press.Rizzi, L. (2004). ?On the study of the language faculty: Results, developments and perspectives?, The Linguistic Review, 21: 323-344NB. O profesorado facilitará ao alumnado interesado unha bibliografía máis extensa sobre a investigación lingüística e literaria.</p>
<p>Bibliografía complementaria</p>	<p>Elaboración do traballo de investigaciónBarrios, Manuel y José Barrientos (ed.): El trabajo de fin de grado: Teoría y práctica. Madrid: Visión Libros, 2016.Cunha, Iria da: El trabajo de fin de grado y de máster. Redacción, defensa y publicación. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya, 2016.Eco, Umberto: Cómo se hace una tesis: técnicas y procedimientos de estudio, investigación y escritura. Barcelona: Gedisa, 2009, 6.ª ed.González García, Juana María et al.: Cómo escribir un trabajo de fin de grado. Madrid: Síntesis, 2014.Jauralde Pou, Pablo: Manual de investigación literaria: Guía bibliográfica. Madrid: Gredos, 1981.Muñoz-Alonso López, Gemma: Cómo elaborar y defender un trabajo académico en humanidades. Del trabajo de fin de grado al trabajo de fin de máster. Madrid: Bubok, 2015.Montolío, Estrella (dir.): Manual de escritura académica y profesional. Barcelona: Ariel, 2014.Muñoz-Alonso López, Gemma: Estructura, metodología y escritura del trabajo de fin de máster. Madrid: Escolar y Mayo, 2012, 2.ª ed.Orna, Elisabeth y Graham Stevens: Cómo usar la información en trabajos de investigación. Barcelona: Gedisa, 2000.Pantoja Vallejo, Antonio (coord.): Manual básico para la realización de tesinas, tesis y trabajos de investigación. Madrid: EOS Universitaria, 2009.Phillips, Estelle M. y Derek S. Pugh: La tesis doctoral. Cómo escribirla y defenderla. Un manual para estudiantes y sus directores. Barcelona: Bresca, 2005.Paun de García, S.: Manual de investigación literaria: cómo preparar informes, trabajos de investigación, tesis y tesinas. Madrid: Castalia, 2004.Platas Tasende, Ana: Diccionario de términos literarios. Madrid: Espasa, 2007.Regueiro Rodríguez, M. Luisa y Daniel M. Sáez Rivera: El español académico. Guía para la elaboración de textos académicos. Madrid: Arco Libros, 2013.Soriano, Ramón: Cómo se escribe una tesis. Guía práctica para estudiantes e investigadores. Córdoba: Berenice, 2008.NB. O profesorado facilitará ao alumnado interesado unha bibliografía máis extensa sobre a investigación literaria e lingüística.</p>

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Materias que continúan o temario
Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías